

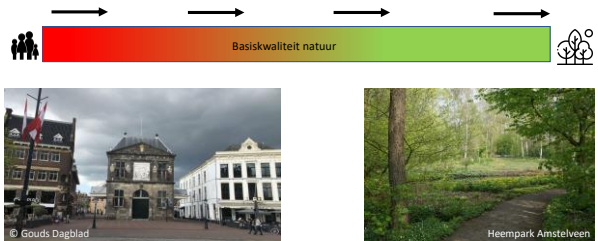
Biodiversiteit in de stad

ir Margareth Hop

1

Hoe laten we biodiversiteit toenemen in de stad?

2

Even voorstellen: ir. Margareth Hop

- Veredelaar van boomkwekerijgewassen
- Adviesbureau Actifolia (voor functioneel stadsgroen)

3

Hoe goed is de stad voor biodiversiteit?

- Circa 25% van wilde soorten
- Gecultiveerde planten, huisdieren etc.
- Vaak meer soorten dan in landbouwgebied

4

Wat bepaalt de kansen voor plant en dier?

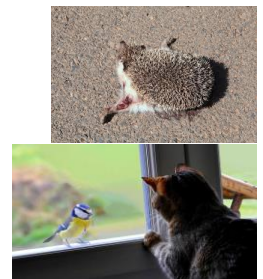
- Voedsel
- Vocht
- Voortplanting
- Veiligheid
- Verblijf
- Verbinding
- ...

5

Nadelen van de stad

- Stadsklimaat
- Lawaai en verstoring
- Kunstlicht
- Jagende huisdieren
- Verkeer
- Bestrijding en snoei
- Versnippering groen

6

Stad kan ook positief zijn

- Veel variatie in voedselaanbod, groeiomstandigheden
- Omstandigheden die in NL natuur weinig voorkomen

7

Welke wilde soorten kunnen leven in de stad?

- Dieren: goed aanpassingsvermogen (genetisch of in gedrag)
- Dieren: weinig kieskeurige eters
- Planten: pioniersoorten
- Planten aangepast aan warm, droog, rotsig klimaat

Kroeglopers onder de vlinders © Kars Veling

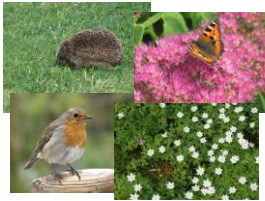

Blauwtje: geen kroegloper

8

Welke soorten staan mensen toe in de stad?

Ja: De aantrekkelijke, leuke, nuttige (ambassadeursoorten)

Ja: Veel neutrale soorten

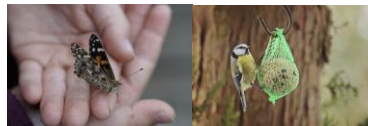
Nee: woekerende onkruiden en plaagdieren

Draagvlak creëren helpt

9

Waarom willen wij biodiversiteit in de stad?

- Natuurbescherming is nodig
- Mensen houden van een groene omgeving, kleur en variatie
- Positief effect op o.a. welbevinden, gezondheid, huizenprijzen

10

Biodiversiteit is ook goed voor ons

- Bestuiving fruit en siervruchten
- Opruimen organisch afval
- Biologische bestrijding, evenwicht
- Risicospreiding

11

Stadsgroen in de praktijk

- Sierwaarde
- Binnen budget te beheren
- Klimaatbestendig
- Verkeersveilig
- Sociaal veilig
- Niet giftig, allergen, doorns etc.

O ja, en ook nog goed voor biodiversiteit

12

Hoe stimuleer je dieren met beplanting in de stad?

Huidig aanbod: 80-90% exoten.
Maar zijn die dan slecht?

13

De herkomst van plantensoorten

Afhankelijk van waar ze in het wild voorkomen zijn soorten:

- Inheems
- Exoot
- Streekeigen (minder belangrijk in steden)

14

Verschillen in populariteit binnen exoten

- Heeft nectar, stuifmeel, vruchten?
- Exoot **verwant** aan inheems?
- Soort uit (west)-Europa?
- Hier al lang bekend?

Exoten kunnen inburgeren.

15

Hoeveel insectensoorten op planten

Onderzoek	Planten	Inheems	Verwant	Exoot (onverwant)
Waarneming.nl	345 houtige soorten	100%	83%	49% (ex Buddleja)
Heiden et al 2014 (UK)	23 straatboomsoorten	100%	86%	
Plants for Bugs, RHS (UK) 2015-2019	42 soorten tuinplanten	100%	80-90%	70-80%
Hausmann 2016 (Duitsland)	Wilde bijen, 4 straatboomsoorten	100%		80%
Böhl 2019 (Duitsland)	6 straatboomsoorten	100%	91%	

16

Herkomst van stadsbomen

"Stadtgrün 2021", hoeveel insecten- en spinnensoorten komen voor?
(Böhl et al 2019)

17

Hoe kieskeurig zijn beestjes over voedselplanten?

- Roofdieren weinig
- Bestuivers weinig tot zeer
- Bladeters, sapzuigers, larven zeer
- Dood materiaal eters weinig

18

Inheemse soorten ook als cultuurplant

19

Voorbeelden: verwante planten

Familie van inheemse planten

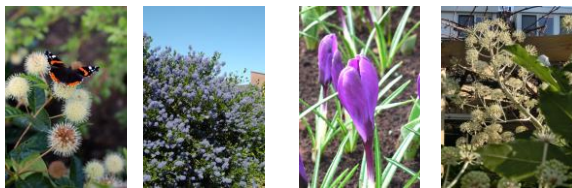

Lonicera periclymenum (inh.) kamperfoelie *Lonicera heckrottii* (verw.) Japanse kamperfoelie *Prunus spinosa* 'Rosea' (inh.) sleedoorn *Prunus cerasifera* 'Nigra' (verw.) kerspruim

20

Voorbeelden: Exoten (zonder inheems familielid) aantrekkelijk en niet invasief

Kogelbloem
(*Cephalanthus*)
Kan goed nat

Amerikaanse sering
(*Ceanothus thyrsiflorus*)
kan goed droog en heet

Krokus
Bloeit heel vroeg

Vingerplant (*Fatsia*)
Bloeit heel laat

21

Waarom gezaaide planten?

Biodiversiteit speelt op 3 niveaus:

- Ecosystemen
- Soorten
- Individuen

22

Bos- en haagplantsoen

© Onlineplantenshop.nl

Zaaimengsels

23

Waarom cultivars i.p.v. gezaaid?

- Voor uniforme beplanting
- Voor specifieke eigenschappen

Rosa Street Dance
doorbloeiend

Ulmus 'Columella'
(Iep, resistent)

24

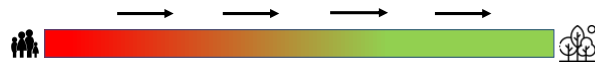
Cultivareigenschappen bepalen de waarde

- Enkelbloemig of halfgevuld
- Natuurlijke bloem- en vruchtkleur
- Blad: geel/bont kan, purper niet
- Geur
- Invasieve soorten steriel

25

Hoe laten we biodiversiteit toenemen in steden?

© Cobra

tuin van de Wilde Weelde, Floriade

26

Mikken op hoge biodiversiteit

- Buitengebied en stadsrand
- Openbare ruimte extensief (rand sportveld, bedrijventerrein etc.)
- Groene en blauwe verbindingen
- Plek voor natuureducatie
- Bij bewoners die ervoor open staan (ecowijk)

Terrein Heineken Zoeterwoude

27

Hoe doen we dat?

- Raadpleeg een (stads)ecoloog
- Sluit aan bij de omgeving
- Vooral Nederlandse wilde soorten
- Gebruik gezaaide planten

28

Mikken op de balans tussen eisen van mens en natuur

- Voor binnenstad, A-locaties
- Voor woonwijken
- Voor de gemiddelde bewoner/ tuinier

Vlindertuin Maximapark Vleuten

29

Hoe doen we dat?

- Stenen eruit en groen erin
- Kies soorten voor dieren
- Gebruik veel verschillende soorten
- Gebruik **Inheems** – Verwant – exoot
- Kies cultivars zonder nadelen
- Werk aan draagvlak bij bewoners

30

31